

VYHODNOTENIE ADMINISTRATÍVNEJ KONTROLY OČKOVANIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE K 31. 8. 2023

I. ÚROVEŇ ZAOČKOVANOSTI

1. PRAVIDELNÉ POVINNÉ OČKOVANIE DETÍ

V rámci administratívnej kontroly pravidelného povinného očkovania bola zaočkovanosť detí kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast v SR. Zisťovaná bola zaočkovanosť ročníkov detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovačím kalendárom k termínu kontroly kompletne očkované alebo preočkované.

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % pri piatich druhoch povinného očkovania a to v rámci základného očkovania proti DTaP-IPV-VHB-POLIO a základného očkovania proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam v ročníku narodenia 2021, očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR v ročníku narodenia 2020, očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2010 a preočkovania proti dTaP-IPV v 13. roku života.

Zaočkovanosť na národnej úrovni neprekročila hranicu 95 % pri štyroch druhoch povinného očkovania detí:

- preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde (DTaP-IPV) v 6. roku života, kde v ročníku detí narodených v 2016 dosiahla úroveň 94,5 %,
- očkovanie detí prvou dávkou vakcíny proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR) v ročníku narodenia 2021, kde celoslovenská zaočkovanosť dosiahla úroveň 94,4 %,
- očkovanie druhou dávkou vakcíny proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR) v 11. roku života, kde v ročníku detí narodených v 2011 dosiahla úroveň 94,5 %,
- očkovanie druhou dávkou vakcíny proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR) v 5. roku života, kde
 - v ročníku detí 2017 dosiahla úroveň 93,9 %,
 - v ročníku detí 2016 dosiahla úroveň 94,6 %.

Celoslovenská zaočkovanosť sa v kontrolovaných ročníkoch narodenia pohybovala na úrovni 93,9% až 96,3 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaočkovanosť v rámci pravidelného povinného očkovania detí bola nižšia o 0,2 % až 1,0 % v závislosti od druhu očkovania.

Na úrovni krajov sa nižšia ako 95 % zaočkovanosť zistila:

základné očkovanie proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam

- *v ročníku narodenia 2021:* Trenčiansky kraj – 94,9 %, Košický kraj – 94,8 %

očkovanie detí prvou dávkou vakcíny proti MMR v 15. – 18. mesiaci života

- *v ročníku narodenia 2021:* Bratislavský kraj – 94,6 %, Žilinský kraj – 94,2 %, Banskobystrický kraj – 93,7 %, Košický kraj – 93,2 % a Trenčiansky kraj – 92,1 %,
- *v ročníku narodenia 2020:* Trenčiansky kraj – 94,5 %

očkovanie detí druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života

- *v ročníku narodenia 2011:* Bratislavský kraj – 93,0 %, Trenčiansky kraj – 93,6 %, Košický kraj – 92,8 %

- v ročníku narodenia 2010: Bratislavský kraj – 94,3 %, Košický kraj – 94,3 %

očkovanie detí druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života

- v ročníku narodenia 2017: Prešovský kraj – 94,8 %, Banskobystrický kraj – 94,3 %, Žilinský kraj – 94,3 %, Košický kraj – 93,2 %, Bratislavský kraj – 92,8 %, Trenčiansky kraj – 90,5 %,
 - v ročníku narodenia 2016: Košický kraj – 94,1 %, Bratislavský kraj – 93,6 % a Trenčiansky kraj – 90,4 %

preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života

- v ročníku narodenia 2016: Žilinský kraj – 94,7 %, Banskobystrický kraj – 94,1 %, Košický kraj – 93,5 %, Bratislavský kraj – 92,9 %, Trenčiansky kraj – 92,0 %

preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života

- v ročníku narodenia 2009: Bratislavský kraj – 93,6 %, Košický kraj – 93,2 %.

Krajská zaočkovanosť sa v rámci všetkých ročníkov narodenia kontrolovaných v sledovanom období pohybovala od 90,4 % (očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života, ročník narodenia 2016, Trenčiansky kraj) po 97,8 % (očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života, ročník narodenia 2010, Trnavský kraj).

Zaočkovanosť nižšia ako 95 % na úrovni okresov

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahli nasledujúce okresy:

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO v ročníku narodenia 2021:**

Malacky	94,0 %	Lučenec	91,5 %
Nové Mesto nad Váhom	91,1 %	Prešov	94,7 %
Myjava	94,6 %	Levoča	94,2 %
Prievidza	94,7 %	Sabinov	94,8 %
Považská Bystrica	93,5 %	Košice I	94,9 %
Tvrdošín	92,6 %	Michalovce	91,4 %
Banská Štiavnica	93,3 %	Spišská Nová Ves	91,0 %
Žarnovica	94,6 %		

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam v ročníku narodenia 2021:**

Malacky	92,7 %	Žarnovica	94,6 %
Nové Mesto nad Váhom	91,1 %	Lučenec	91,3 %
Myjava	94,6 %	Prešov	94,6 %
Prievidza	94,3 %	Levoča	94,2 %
Považská Bystrica	93,2 %	Sabinov	94,7 %
Tvrdošín	92,1 %	Košice I	94,6 %
Zvolen	94,3 %	Michalovce	91,4 %
Banská Štiavnica	93,3 %	Spišská Nová Ves	90,3 %

• ***očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR v ročníku 2021:***

Bratislava I	93,2 %	Žilina	93,1 %
Bratislava III	93,8 %	Banská Bystrica	92,4 %
Pezinok	92,8 %	Zvolen	92,7 %
Malacky	88,0 %	Detva	90,7 %
Senica	94,2 %	Banská Štiavnica	92,1 %
Nové Zámky	94,7 %	Žarnovica	94,2 %
Zlaté Moravce	94,2 %	Lučenec	87,6 %
Trenčín	94,8 %	Poltár	94,8 %
Myjava	91,4 %	Prešov	93,2 %
Prievidza	89,6 %	Levoča	91,9 %
Partizánske	93,4 %	Kežmarok	92,8 %
Považská Bystrica	89,3 %	Sabinov	93,8 %
Ilava	94,2 %	Svidník	94,7 %
Púchov	94,1 %	Gelnica	94,2 %
Dolný Kubín	94,1 %	Košice I	91,3 %
Kysucké Nové Mesto	93,1 %	Košice II	93,3 %
Liptovský Mikuláš	94,1 %	Košice III	92,4 %
Martin	94,0 %	Michalovce	93,6 %
Ružomberok	94,6 %	Spišská Nová Ves	88,6 %
Tvrdošín	89,4 %	Trebišov	93,4 %

• ***očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR v ročníku 2020:***

Malacky	89,7 %	Banská Bystrica	94,2 %
Pezinok	94,3 %	Banská Štiavnica	93,5 %
Zlaté Moravce	94,6 %	Žarnovica	93,2 %
Nové Mesto nad Váhom	91,5 %	Žiar nad Hronom	94,6 %
Myjava	88,1 %	Lučenec	93,9 %
Prievidza	91,4 %	Levoča	94,8 %
Považská Bystrica	93,5 %	Sabinov	92,6 %
Kysucké Nové Mesto	91,8 %	Košice III	94,0 %
Turčianske Teplice	94,3 %	Spišská Nová Ves	92,9 %
Tvrdošín	94,8 %		

• ***očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2011:***

Bratislava I	93,8 %	Senec	92,7 %
Bratislava II	94,0 %	Nové Zámky	94,8 %
Bratislava III	91,6 %	Topoľčany	94,5 %
Bratislava IV	90,0 %	Nové Mesto nad Váhom	90,4 %
Bratislava V	94,9 %	Myjava	92,2 %
Malacky	94,2 %	Prievidza	90,7 %
Pezinok	91,9 %	Partizánske	94,5 %

Považská Bystrica	91,1 %	Žiar nad Hronom	94,5 %
Dolný Kubín	94,1 %	Prešov	94,4 %
Liptovský Mikuláš	94,8 %	Levoča	89,1 %
Martin	93,7 %	Sabinov	93,7 %
Tvrdošín	92,2 %	Vranov nad Topľou	94,2 %
Žilina	93,7 %	Košice I	91,2 %
Banská Bystrica	93,5 %	Košice III	93,8 %
Detva	93,7 %	Spišská Nová Ves	81,5 %
Banská Štiavnica	94,7 %	Trebišov	91,1 %
Žarnovica	94,8 %		

• *očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2010:*

Bratislava I	94,3 %	Detva	92,9 %
Bratislava II	94,1 %	Lučenec	94,0 %
Bratislava III	94,3 %	Prešov	94,4 %
Bratislava IV	92,7 %	Levoča	89,1 %
Malacky	94,7 %	Sabinov	93,7 %
Pezinok	92,8 %	Košice I	93,0 %
Myjava	94,7 %	Spišská Nová Ves	84,1 %
Prievidza	93,0 %	Trebišov	92,3 %
Považská Bystrica	93,3 %		

• *očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života v ročníku narodenia 2017:*

Bratislava III	92,2 %	Tvrdošín	93,0 %
Bratislava IV	89,7 %	Žilina	93,3 %
Bratislava V	94,5 %	Banská Bystrica	93,4 %
Malacky	88,6 %	Zvolen	92,8 %
Pezinok	93,3 %	Krupina	93,8 %
Senec	91,3 %	Banská Štiavnica	93,1 %
Piešťany	94,3 %	Žarnovica	92,6 %
Levice	94,3 %	Žiar nad Hronom	92,3 %
Nitra	93,6 %	Lučenec	90,1 %
Zlaté Moravce	92,4 %	Poltár	94,8 %
Trenčín	94,2 %	Prešov	92,5 %
Nové Mesto nad Váhom	90,9 %	Levoča	90,6 %
Myjava	93,6 %	Bardejov	91,3 %
Prievidza	77,0 %	Sabinov	92,1 %
Partizánske	93,3 %	Stropkov	94,6 %
Považská Bystrica	91,3 %	Košice I	90,0 %
Dolný Kubín	91,5 %	Košice II	92,7 %
Kysucké Nové Mesto	93,0 %	Košice III	91,5 %
Liptovský Mikuláš	93,7 %	Spišská Nová Ves	87,8 %
Turčianske Teplice	92,9 %	Trebišov	91,9 %

- ***očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života v ročníku narodenia 2016:***

Bratislava III	92,0 %	Banská Štiavnica	91,5 %
Bratislava IV	90,4 %	Žarnovica	93,9 %
Malacky	91,1 %	Žiar nad Hronom	94,5 %
Pezinok	91,9 %	Lučenec	91,8 %
Senec	93,0 %	Poltár	94,3 %
Trnava	94,9 %	Kysucké Nové Mesto	93,2 %
Levice	93,6 %	Tvrdošín	89,8 %
Nové Zámky	93,9 %	Prešov	94,0 %
Trenčín	92,7 %	Levoča	87,7 %
Nové Mesto nad Váhom	92,2 %	Bardejov	92,6 %
Myjava	88,6 %	Sabinov	94,2 %
Prievidza	78,6 %	Košice I	91,5 %
Partizánske	94,9 %	Košice II	93,0 %
Považská Bystrica	92,8 %	Košice III	94,6 %
Ilava	94,5 %	Spišská Nová Ves	88,9 %
Banská Bystrica	94,3 %	Trebišov	93,8 %
Zvolen	93,6 %		

- ***preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života v ročníku narodenia 2016:***

Bratislava I	93,9 %	Kysucké Nové Mesto	90,8 %
Bratislava III	89,8 %	Liptovský Mikuláš	94,6 %
Bratislava IV	88,9 %	Martin	93,7 %
Malacky	89,3 %	Ružomberok	93,7 %
Pezinok	92,7 %	Tvrdošín	90,7 %
Senec	92,4 %	Banská Bystrica	94,3 %
Trnava	94,9 %	Zvolen	89,8 %
Skalica	94,8 %	Detva	92,9 %
Levice	94,2 %	Banská Štiavnica	91,5 %
Nové Zámky	94,0 %	Žarnovica	93,1 %
Šaľa	94,7 %	Žiar nad Hronom	93,5 %
Trenčín	91,9 %	Lučenec	89,5 %
Nové Mesto nad Váhom	91,0 %	Prešov	93,6 %
Myjava	90,0 %	Levoča	91,6 %
Prievidza	87,6 %	Košice I	91,9 %
Považská Bystrica	92,3 %	Košice II	93,7 %
Púchov	94,8 %	Spišská Nová Ves	84,7 %
Dolný Kubín	94,8 %	Trebišov	92,5 %

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života v ročníku narodenia 2009:**

Bratislava III	91,4 %	Detva	87,6 %
Bratislava IV	88,2 %	Žarnovica	94,9 %
Malacky	94,6 %	Lučenec	92,0 %
Senec	93,0 %	Prešov	93,9 %
Dolný Kubín	94,3 %	Levoča	89,8 %
Liptovský Mikuláš	94,7 %	Vranov nad Topľou	94,8 %
Martin	94,9 %	Košice I	90,4 %
Prievidza	93,7 %	Košice II	94,2 %
Považská Bystrica	93,9 %	Spišská Nová Ves	82,1 %
Zvolen	91,3 %	Trebišov	91,2 %

Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosti nedosiahlo 367 obvodov (34,3 %), čo je oproti minulému roku nárast o 46,8 % pediatrických obvodov. Tento skokový nárast je spôsobený kontrolou dvoch ročníkov narodenia navyše v rámci očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Kontrolované boli okrem dvoch ročníkov narodenia detí očkovaných v 11. roku života proti MMR aj dva ročníka narodenia detí očkovaných v 5. roku života proti MMR (novela vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z. z. účinná od 1.1.2020).

Najviac obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % bolo v rámci Trenčianskeho kraja (57,9 %), Košického kraja (46,2 %), Bratislavského kraja (39,5 %), Banskobystrického kraja (37,2 %) a Žilinského kraja (34,6 %).

Celkový počet pediatrických obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 %

Kraj	Celkový počet pediatrických obvodov	Zaočkovanosť nižšia ako 90 %	
		abs.	%
Bratislavský	129	51	39,5
Trnavský	108	20	18,5
Nitriansky	139	25	18,0
Trenčiansky	107	62	57,9
Banskobystrický	113	42	37,2
Žilinský	127	44	34,6
Prešovský	173	43	24,9
Košický	173	80	46,2
SPOLU	1 069	367	34,3

Príčiny nízkej zaočkovanosti na okresnej úrovni, resp. na úrovni obvodov:

- nepriaznivá situácia v súvislosti s pandemiou COVID-19,
- odmietanie povinného očkovania detí zákonnými zástupcami napriek poučeniu pediatriami a zamestnancami odborov a oddelení epidemiológie RÚVZ o význame povinného očkovania; odmietnutím povinného očkovania dieťaťa sa zákonný zástupca dopúšťa priestupku na úseku verejného zdravotníctva,
- antivakcinačné aktivity zamerané cielene na rodičov detí,
- obavy z nežiaducich účinkov očkovania,
- posun očkovania zo strany rodičov do neskoršieho veku dieťaťa,
- pobyt v zahraničí,

- nezodpovedný prístup rómskych rodičov k očkovaniam, ktorí navštevujú ambulanciu lekára len v prípade zdravotných ťažkostí dieťaťa alebo nenavštevujú lekára vôbec; migrácia rómskych detí (doočkovanie týchto detí je takmer nemožné pre ľahostajný prístup rodičov k očkovaniam - deti sú pritom u pediatra naďalej evidované, preto sú zahrnuté aj do počtu kontrolovaných detí); problém doočkovania rómskych detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou, nedonosenosť; dlhodobý pobyt rómskych rodín v zahraničí bez vyradenia z evidencie ambulancie, pričom pri ich návrate zo zahraničia nie sú k dispozícii údaje o očkovaní v krajine pobytu,
- uplatňovanie kontraindikácií očkovania,
- nedostupnosť ambulancií na výkon očkovania,
- výpadky očkovacích látok,
- chyba malých čísiel.

Riešenie týchto situácií zo strany pediatrov a epidemiológov:

- edukácia rodičov o význame očkovania a poukazovanie na benefity očkovania so zdôraznením možných následkov neočkovania detí,
- zlepšenie spolupráce so sociálnymi odborníkmi a rómskymi asistentmi,
- jednotný, účinný postup postihu rodičov, ktorí porušujú zákon a odmietajú povinné očkovanie u svojich detí,
- určiť dostupnejšie miesta výkonu očkovania pre rodičov,
- zabezpečiť program na evidenciu detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie a evidenciu očkovaných (detí aj dospelých).

Zaočkovanosť proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde B, prenosnej detskej obrne a pneumokokovým invazívnym ochoreniam (tab. 1a, 1b)

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO (tab. 1a):**

ročník 2021: SR – 96,3 %; kraje - od 95,0% (Košický kraj) do 97,5 % (Trnavský kraj).

Na celoslovenskej ani krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Banskobystrický kraj (95,8 %), Trenčiansky kraj (95,2 %) a Košický kraj (95,0 %). Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo 15 okresov.

Z celkového počtu 57 321 detí v ročníku narodenia bolo vakcínou INFANRIX HEXA očkovaných 28,7 % detí a vakcínou HEXACIMA bolo očkovaných 67,6 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1 251 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,2 % z celkového počtu detí v kontrolovanom ročníku narodenia. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,0 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	96,8 %	Žilinský kraj	96,3 %
Trnavský kraj	97,5 %	Banskobystrický kraj	95,8 %
Nitriansky kraj	97,3 %	Prešovský kraj	96,4 %
Trenčiansky kraj	95,2 %	Košický kraj	95,0 %

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam (tab. 1b):**

ročník 2021: SR - 96,1 %; kraje - od 94,8 % (Košícký kraj) do 97,5 % (Trnavský kraj). Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 % v dvoch krajoch (Trenčiansky kraj – 94,9 % a Košícký kraj – 94,8 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Košícký kraj (94,8 %), Trenčiansky kraj (94,9 %) a Banskobystrický kraj (95,4 %). Na okresnej úrovni 95% hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 16 okresov.

Z celkového počtu 57 321 detí v ročníku narodenia bolo konjugovanou pneumokokovou vakcínou PCV 10 (SYNFLORIX) očkovaných 12,4 % detí, konjugovanou vakcínou PCV 13 (PREVENAR 13) bolo očkovaných 83,7 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1 292 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,3 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,2 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	96,8 %	Žilinský kraj	96,2 %
Trnavský kraj	97,5 %	Banskobystrický kraj	95,4 %
Nitriansky kraj	97,3 %	Prešovský kraj	96,4 %
Trenčiansky kraj	94,9 %	Košický kraj	94,8 %

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života (tab. 2):**

ročník 2016: SR – 94,5 %; kraje - od 92,0 % (Trenčiansky kraj) do 96,5 % (Prešovský kraj). Na úrovni krajov klesla zaočkovanosť pod 95 % v piatich krajoch a to v Trenčianskom kraji (92,0 %), Bratislavskom kraji (92,9 %), Košickom kraji (93,5 %), Banskobystrickom kraji (94,1 %) a Žilinskom kraji (94,7 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Trenčiansky kraj (92,0 %), Bratislavský kraj (92,9 %), Košícký kraj (93,5 %) a Banskobystrický kraj (94,1 %).

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 36 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína INFANRIX POLIO a TETRAXIM.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 58 150 detí zistených 1 891 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 3,3 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (5,7 %) a Bratislavskom kraji (4,1 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	92,9 %	Žilinský kraj	94,7 %
Trnavský kraj	96,1 %	Banskobystrický kraj	94,1 %
Nitriansky kraj	95,4 %	Prešovský kraj	96,5 %
Trenčiansky kraj	92,0 %	Košický kraj	93,5 %

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života (tab. 3):**

ročník 2009: SR – 95,6 %; kraje - od 93,2 % (Košícký kraj) do 97,6 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 % v dvoch krajoch a to Košickom kraji (93,2 %) a Bratislavskom kraji (93,6 %), Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Košícký kraj (93,2 %), Bratislavský kraj (93,6 %) a Banskobystrický kraj (95,3 %),

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 20 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína BOOSTRIX POLIO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 54 695 detí zistených 1 035 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,9 %), Banskobystrickom kraji (2,5 %), Trenčianskom kraji (2,4 %), Žilinskom kraji (2,1 %) a Nitrianskom kraji (2,1 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	93,6 %	Žilinský kraj	96,4 %
Trnavský kraj	97,6 %	Banskobystrický kraj	95,3 %
Nitriansky kraj	97,0 %	Prešovský kraj	96,3 %
Trenčiansky kraj	96,3 %	Košický kraj	93,2 %

Zaočkovanosť proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR, tab. 4, 5a, 5b)

V rámci očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR v 15. - 18. mesiaci života boli kontrolované ročníky narodenia detí 2021 a 2020:

• **očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR v 15. až 18. mesiaci života (tab. 4):**

ročník 2021: SR - 94,4 %; kraje - od 92,1 % (Trenčiansky kraj) do 96,7 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni klesla v kontrolovanom ročníku narodenia zaočkovanosť pod 95 % a to na úroveň 94,4 %. Na krajskej úrovni bola zistená zaočkovanosť pod 95 % v piatich krajoch a to v Trenčianskom kraji (92,1 %), Košickom kraji (93,2 %), Banskobystrickom kraji (93,7 %), Žilinskom kraji (94,2 %) a Bratislavskom kraji (94,6 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Trenčiansky kraj (92,1 %), Košícký kraj (93,2 %), Banskobystrický kraj (93,7 %) a Žilinský kraj (94,2 %).

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 40 okresov.

Z celkového počtu 57 321 detí v ročníku narodenia bolo 58,5 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 36,0 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 721 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 3,0 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (5,3 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	94,6 %	Žilinský kraj	94,2 %
Trnavský kraj	96,7 %	Banskobystrický kraj	93,7 %
Nitriansky kraj	95,7 %	Prešovský kraj	95,1 %
Trenčiansky kraj	92,1 %	Košický kraj	93,2 %

ročník 2020: SR - 96,0 %; kraje - od 94,5 % (Trenčiansky kraj) do 97,2 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť nebola nižšia ako 95 % . Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95% v jednom kraji a to v Trenčianskom kraji (94,5 %).

Na okresnej úrovni hranicu zaočkovanosti 95 % nedosiahlo 19 okresov.

Z celkového počtu 56 871 detí v ročníku narodenia bolo 65,8 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 30,2 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 480 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,6 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,6 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	95,5 %	Žilinský kraj	96,0 %
Trnavský kraj	97,2 %	Banskobystrický kraj	95,6 %
Nitriansky kraj	96,5 %	Prešovský kraj	96,8 %
Trenčiansky kraj	94,5 %	Košický kraj	95,8 %

V rámci **očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR** boli súčasne kontrolované štyri ročníky narodenia detí. Dôvodom je zmena očkovacej schémy v rámci očkovania proti MMR (novela vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z. účinná od 1.1.2020 - druhá dávka očkovacej látky proti MMR sa podáva v 5. roku života). To znamená, že u detí narodených od 1.1.2016 sa očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR vykonáva v 5. roku života.

K 31.8.2023 boli preto kontrolované nasledovné ročníky narodenia:

- 2011 a 2010 (očkovanie druhou dávkou v 11. roku života)
- 2017 a 2016 (očkovanie druhou dávkou v 5. roku života)

• **očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku (tab. 5a)**

ročník 2011: SR – 94,5 %; kraje - od 92,8 % (Košický kraj) do 96,3 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 %. Na krajskej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v troch krajoch a to v Košickom kraji (92,8 %), Bratislavskom kraji (93,0 %) a Trenčianskom kraji (93,6 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli všetky tri uvedené kraje.

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 33 okresov.

Z celkového počtu 54 047 detí v ročníku narodenia bolo 70,4 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 24,1 % detí vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 492 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 2,8 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,7 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	93,0 %	Žilinský kraj	95,0 %
Trnavský kraj	96,3 %	Banskobystrický kraj	95,3 %
Nitriansky kraj	95,9 %	Prešovský kraj	95,1 %
Trenčiansky kraj	93,6 %	Košický kraj	92,8 %

ročník 2010: SR – 96,1 %; kraje - od 94,3 % (Bratislavský kraj a Košický kraj) do 97,8 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Na krajskej úrovni klesla zaočkovanosť pod hranicu 95 % v dvoch krajoch a to v Bratislavskom kraji (94,3 %) a Košickom kraji (94,3 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Bratislavský kraj (94,3 %), Košický kraj (94,3 %) a Trenčiansky kraj (95,7 %).

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 17 okresov.

Z celkového počtu 54 839 detí v ročníku narodenia bolo 77,1 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 19,0 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 041 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (3,2 %) a Trenčianskom kraji (3,1 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	94,3 %	Žilinský kraj	96,9 %
Trnavský kraj	97,8 %	Banskobystrický kraj	96,9 %
Nitriansky kraj	97,5 %	Prešovský kraj	96,4 %
Trenčiansky kraj	95,7 %	Košický kraj	94,3 %

• **očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života (tab. 5b):**

ročník 2017: SR – 93,9 %; kraje - od 90,5 % (Trenčiansky kraj) do 96,2 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 %. Na krajskej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v šiestich krajoch a to v Trenčianskom kraji (90,5 %), Bratislavskom kraji (92,8 %), Košickom kraji (93,2 %), Banskobystrickom kraji (94,3 %), Žilinskom kraji (94,3 %) a Prešovskom kraji (94,8 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Trenčiansky kraj (90,5 %), Bratislavský kraj (92,8 %) a Košický kraj (93,2 %).

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 40 okresov.

Z celkového počtu 58 455 detí v ročníku narodenia bolo 65,9 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 28,0 % detí vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 898 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 3,2 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (5,4 %) a Bratislavskom kraji (4,0 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	92,8 %	Žilinský kraj	94,3 %
Trnavský kraj	96,2 %	Banskobystrický kraj	94,3 %
Nitriansky kraj	95,0 %	Prešovský kraj	94,8 %
Trenčiansky kraj	90,5 %	Košický kraj	93,2 %

ročník 2016: SR – 94,6 %; kraje - od 90,4 % (Trenčiansky kraj) do 96,1 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 %. Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 % v troch krajoch a to v Trenčianskom kraji (90,4 %), Bratislavskom kraji (93,6 %) a Košickom kraji (94,1 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli všetky tri uvedené kraje.

Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 33 okresov.

Z celkového počtu 58 167 detí v ročníku narodenia bolo 72,9 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 21,7 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 914 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 3,3 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (5,7 %) a Bratislavskom kraji (4,2 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	93,6 %	Žilinský kraj	95,6 %
Trnavský kraj	96,1 %	Banskobystrický kraj	95,2 %
Nitriansky kraj	95,5 %	Prešovský kraj	95,6 %
Trenčiansky kraj	90,4 %	Košický kraj	94,1 %

INÉ DRUHY OČKOVANIA

Očkovanie vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy proti vírusovej hepatitíde B (VHB) (tab. 6 - 9)

Očkovanie študentov zdravotníckych škôl, nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania, lekárske fakúlt a ostatných fakúlt (tab. 6)

U študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania bola zistená v jednotlivých ročníkoch štúdia vysoká zaočkovanosť. Z celkového počtu 1 831 študentov bolo k 31. 8. 2023 spolu očkovaných 1 708 študentov (93,3 %).

Výsledky zaočkovanosti u poslucháčov lekárske fakúlt a iných fakúlt zdravotníckeho zamerania boli rovnako priaznivé. U poslucháčov lekárske fakúlt dosiahla celková zaočkovanosť 96,7 %. Najvyššia zaočkovanosť sa zaznamenala u študentov II. ročníkov (97,6 %), IV. ročníkov (97,4 %) a V. ročníkov (97,2 %). V ostatných ročníkoch sa pohybovala od 94,9 % do 96,8 %.

Zaočkovanosť študentov iných fakúlt zdravotníckeho zamerania dosiahla 96,1 %. V jednotlivých ročníkoch sa zaočkovanosť pohybovala od 92,2 % po 97,7 %.

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek (tab. 7)

Celkový počet novorodencov HBsAg pozitívnych matiek podliehajúcich očkovaniu v oboch kontrolovaných ročníkoch narodenia bol 65, z toho 37 detí (56,9 %) bolo z Košického kraja a z Prešovského kraja.

- **ročník 2023:** z celkového počtu 24 novorodencov podliehajúcich očkovaniu bolo očkovaných 100 % detí narodených do 31. 8. 2023.
- **ročník 2022:** z celkového počtu 41 novorodencov podliehajúcich očkovaniu bolo očkovaných 100 % novorodencov.

V ročníku narodenia 2023 bol **hyperimúnnny gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde B (HBIG)** aplikovaný súčasne s prvou dávkou vakcíny proti VHB u 75,0 % novorodencov a v ročníku narodenia 2022 u 46,3 % novorodencov. Zaznamenané boli rozdiely podľa krajov v profylaktickom podávaní HBIG. V ročníku narodenia 2023 bol HBIG podaný všetkým deťom v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji a Žilinskom kraji. V Trenčianskom kraji a Nitrianskom kraji tomuto druhu očkovania v sledovanom období nepodliehalo ani jedno dieťa. V ročníku narodenia 2022 bol HBIG podaný všetkým deťom v Trnavskom kraji. V Prešovskom kraji sa proporcia kompletne chránených detí v tomto ročníku narodenia pohybovala na úrovni 80,0 %. V Trenčianskom kraji a Žilinskom kraji neboli k dátumu kontroly evidovaní žiadni novorodenci HBsAg pozitívnych matiek.

Očkovanie pacientov dialyzačných oddelení proti vírusovej hepatitíde B (tab. 8)

Očkovaniu podliehalo 1 970 pacientov zaradených do dialyzačného programu (DP) a 901 pacientov v príprave na zaradenie do dialyzačného programu. Z celkového počtu pacientov zaradených do DP bolo očkovaných aspoň jednou dávkou vakcíny proti VHB 1 869 (94,9 %) pacientov, neočkovaných bolo 101 (5,1 %) pacientov. Z celkového počtu pacientov v príprave do DP bolo očkovaných aspoň jednou dávkou vakcíny proti VHB 847 (94,0 %) pacientov.

Očkovanie vybraných skupín osôb, vystavených zvýšenému riziku nákazy vírusom hepatitídy B nariadené od roku 1990 (tab. 9a, 9b)

• Očkovanie kontaktov chorých na VHB:

V kontrolovanom období bolo z celkového počtu 82 kontaktov chorých na VHB spolu očkovaných 49 osôb (59,8 %). Kompletne očkovaných (tromi dávkami) bolo 58 osôb (70,7 %) kontaktov chorých na VHB. Zaočkovanosť sa na krajskej úrovni pohybovala od 20,0 % v Trenčianskom kraji do 90,9 % v Žilinskom kraji. K 31. 8. 2023 bolo od zavedenia očkovania proti VHB kompletne očkovaných 19 328 kontaktov chorých na VHB.

• Očkovanie kontaktov nosičov HBsAg:

Z celkového počtu 233 zistených kontaktov nosičov HBsAg bolo očkovaných 162 (69,5 %). Kompletne očkovaných (tromi dávkami) bolo 104 (44,6 %) kontaktov HBsAg. K 31. 8. 2023 bolo od zavedenia očkovania kompletne očkovaných 15 967 kontaktov nosičov HBsAg.

• Očkovanie ďalších osôb:

V kontrolovanom období bolo kompletne očkovaných 3 952 (70,2 %) chovancov zariadení sociálnych služieb pre mentálne postihnutých a 107 (98,2 %) detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby z celkového počtu osôb podliehajúcich očkovaniu.

Odporúčané očkovanie detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo nízkym štandardom bývania proti vírusovej hepatitíde A (VHA) (tab. 10)

V kontrolovanom ročníku narodenia 2021 bolo z celkového počtu 4 552 evidovaných detí žijúcich v miestach s nízkym hygienickým štandardom spolu očkovaných 1 917 (42,1 %) detí. Jednou dávkou vakcíny proti VHA bolo očkovaných 1 478 (32,5 %) detí, dvomi dávkami vakcíny bolo očkovaných 439 (9,6 %) detí. Najvyššia zaočkovanosť detí v uvedenom ročníku bola zistená v Trnavskom kraji (100,0 %) a Banskobystrickom kraji (57,6 %). V Bratislavskom kraji a Trenčianskom kraji neboli v ročníku narodenia 2020 a 2021 evidované žiadne deti podliehajúce odporúčanému očkovaniu proti VHA v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z.

Odporúčané očkovanie alebo očkovanie na žiadosť rodičov detí do 15 rokov života (tab. 11)

Celkový počet detí očkovaných mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom opäť stúpol. V kontrolovanom období bolo na žiadosť rodičov alebo na odporúčanie ošetrojúceho lekára očkovaných spolu 118 605 detí mimo pravidelného povinného očkovania, čo je nárast o 9 597 (8,8 %) očkovaných detí v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Nárast počtu očkovaných detí do 15 rokov na žiadosť rodičov bol zaznamenaný u všetkých druhov očkovania, okrem očkovania proti COVID-19 a očkovania proti chrípke u detí od 3 rokov. Najvyšší nárast počtu očkovaných detí bol zaznamenaný u očkovania proti ovčím kiahňam, HPV a meningokokovej meningitíde. Najviac detí bolo očkovaných proti rotavírusovým infekciám s počtom 34 167 očkovaných detí, HPV infekcii s počtom 32 376 očkovaných detí a kliešťovej encefalitíde s počtom 14 054 očkovaných detí. Proti ovčím kiahňam bolo očkovaných 8 973 detí do 15 rokov.

Očkovanie osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb proti sezónnej chrípke, invazívnym pneumokokovým ochoreniam a COVID-19 (tab. 12)

• Očkovanie proti chrípke:

V chrípkovej sezóne 2022/2023 bolo spolu očkovaných 25 690 (66,9 %) osôb z celkového počtu 38 379 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom počet očkovaných osôb proti chrípke v zariadeniach sociálnych služieb mierne klesol o 1 %. Najvyššia zaočkovanosť bola vo vekovej skupine 20-59 ročných (76,2 %) z celkového počtu osôb v tejto vekovej skupine. Vo vekovej skupine 60+ bolo očkovaných 19 338 osôb, čo predstavuje 65,4 % z celkového počtu osôb v tejto vekovej skupine. Na krajskej úrovni sa celková zaočkovanosť pohybovala od 51,7 % (Bratislavský kraj) do 76,9 % (Košický kraj). Očkovanie bolo vykonané vakcínami INFLUVAC Tetra (BGP Products s.r.o.), VAXIGRIP Tetra (Sanofi Pasteur) a Fluenz Tetra (AstraZeneca).

V chrípkovej sezóne 2022/2023 bolo v Slovenskej republike očkovaním proti chrípke chránených 260 947 osôb. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 4,8 %, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou nižšiu zaočkovanosť o 1,2 %. V chrípkovej sezóne 2022/2023 bolo očkovanie proti chrípke plne hrazené zdravotnými poisťovňami všetkým poistencom, ktorí o očkovanie prejavili záujem.

• Očkovanie proti COVID-19:

Z celkového počtu 38 379 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb bolo očkovacou látkou proti COVID-19 v sledovanom období 1. 9. 2022 – 31. 8. 2023 očkovaných minimálne dvomi dávkami 8 639 (22,5 %) klientov.

• Očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam:

Z celkového počtu 37 919 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb bolo v kontrolovanom období očkovaných 4 716 (12,4 %) klientov. Celkový počet očkovaných osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb predstavoval 34,7 %.

• Očkovanie v azylových zariadeniach

Na území **Bratislavského kraja, Trenčianskeho kraja a Žilinského kraja** nie sú utečenecké tábory.

V **Trnavskom kraji** (okres Dunajská Streda) v utečeneckých táboroch ÚPZC (Útvar policajného zaistenia) Medveďov a ZT (Záchytný tábor) Rohovce neboli umiestnené žiadne deti. V účelovom zariadení Gabčíkovo sú umiestnení odídenci z Ukrajiny, ktorých počet a očkovací status nie je známy.

V **Nitrianskom kraji** (okres Topoľčany) je zriadené azylové zariadenie pre týrané matky s deťmi, v ktorom neboli v sledovanom období umiestnené žiadne deti.

V **Žilinskom kraji** nie je zriadené azylové zariadenia, avšak od 14. 4. 2022 je vo FNsP Žilina zriadená ambulancia všeobecného lekára pre ukrajinské deti so štatútom odídencu. V tejto ambulancii bolo v kontrolovanom období zaočkovaných spolu 65 detí (11 x základné očkovanie hexavalentnou vakcínou, 11 x očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam, 7 x očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR, 26 x očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života, 6 x preočkovanie proti DI-TE-PER-Polio v 6. roku života, 1 x očkovanie proti meningokokovej meningitíde B a 3 x očkovanie proti rotavírusovým infekciám).

V Banskobystrickom kraji je zriadené azylové zariadenie len v okrese Veľký Krtíš - pobytový tábor v Opatovskej Novej Vsi, kde bolo v kontrolovanom období umiestnených 91 detí vo veku do 15 rokov, ktorých očkovací status nie je známy. Tieto deti boli presúvané s rodinami zo záchytných táborov.

V rámci **Prešovského kraja** sa azylové zariadenie nachádza iba v okrese Humenné. Záchytný tábor bol zriadený v decembri 2006, očkovanie spadá do kompetencie MV SR. V kontrolovanom období neboli očkované žiadne deti.

V rámci **Košického kraja** bolo v okrese Trebišov v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce v priebehu kontrolovaného obdobia umiestnených 75 detí na prechodné obdobie (54 detí do 15 rokov a 21 detí nad 15 rokov, z toho 28 dievčat a 47 chlapcov). V období umiestnenia v predmetnom zariadení očkovací status týchto detí nebol známy. V sledovanom období u nich očkovanie vykonané nebolo. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov. V uvedenom zariadení sa deti zdržiavajú zvyčajne krátke prechodné obdobie.

- **Mimoriadne očkovanie**

V sledovanom období na území **Bratislavského kraja, Trnavského kraja, Nitrianskeho kraja, Trenčianskeho kraja, Žilinského kraja a Banskobystrického kraja** nebolo vykonané žiadne mimoriadne očkovanie.

V **Prešovskom kraji** bolo v sledovanom období vykonávané mimoriadne očkovanie nariadené Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade pre novorodencov a deti narodené od roku 2012 žijúce v miestach s nízkym hygienickým štandardom proti TBC v obciach Výborná, Krížová Ves a Veľká Lomnica z okresu Kežmarok a obci Hranovnica z okresu Poprad. Okrem týchto novorodencov boli očkované aj detské Mtx negatívne kontakty TBC a záujemcovia o očkovanie na vlastnú žiadosť. Očkovanie vykonáva detská pneumologická ambulancia v Poprade s pôsobnosťou pre celý Prešovský kraj. Zaočkovaných bolo spolu 374 detí (169 detí z okresu Poprad, 103 detí z okresu Kežmarok a 102 detí z iných okresov).

Vzhľadom k epidemiologickej situácii vo výskyte vírusovej hepatitídy A bolo v sledovanom období v okrese Prešov nariadené a realizované mimoriadne očkovanie pre všetky fyzické osoby s trvalým pobytom v obci Lesíček vo veku od 1 do 15 rokov (vrátane), na základe ktorého boli povinné podrobiť sa aktívnej imunizácii proti VHA podľa pokynov ošetrojúceho lekára. Očkovaných bolo spolu 50 detí.

Vzhľadom k epidemiologickej situácii vo výskyte invazívnych meningokokových ochorení bolo v sledovanom období v okrese Sabinov všeobecným lekárom pre deti a dorast v obci Jarovnice nariadené vykonať mimoriadne očkovanie detí žijúcich v prostredí s nízkym hygienickým štandardom vo veku od 2 mesiacov do 3 rokov života. Očkovaných bolo spolu 581 detí.

V **Košickom kraji** vydal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach v súvislosti s epidemickým výskytom vírusovej hepatitídy typu A v Moldave nad Bodvou štyri vyhlášky na výkon mimoriadneho očkovania. Vyhláškou č. 3 nariadil plošné očkovanie detí vo veku 1 až 15 rokov v Moldave nad Bodvou, s pobytom detí na ulici Budulovská, odkiaľ bolo zaznamenaných najviac prípadov ochorenia. Vyhláškou č. 4 nariadil plošné očkovanie detí v tom istom veku v blízkych lokalitách ohniska nákazy a to v obci Jasov, Medzev a Drienovec. Dňa 4. 4. 2023 bola vydaná Vyhláška č. 5, ktorou sa opatrenia rozšírili na plošné očkovanie detí v celom meste Moldava nad Bodvou z dôvodu že sa už ojedinele vyskytli pozitívne prípady aj z iných ulíc mesta. V zmysle vyššie uvedených vyhlášok bolo zaočkovaných spolu 1 404 detí. Dňa 30. 6. 2023 vydal príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva Vyhlášku č. 11, ktorou nariadil z dôvodu epidemického výskytu vírusovej hepatitídy typu A v obciach Kecerovce

a Veľká Ida sprísnený lekársky dohľad kontaktným osobám a podrobenie sa očkovaniu osobám, ktoré boli v kontakte s chorou osobou a žijú v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom. V zmysle uvedenej vyhlášky bolo zaočkovaných spolu 1 370 detí. V rámci Košického kraja tak bolo doočkovaných 2 774 detí proti vírusovej hepatitíde typu A v rámci mimoriadneho očkovania.

II. ODMIETANIE POVINNÉHO PRAVIDELNÉHO OČKOVANIA DETÍ

V rámci sledovania počtu odmietnutí povinného pravidelného očkovania detí sa zisťovalo:

1. odmietnutie povinného očkovania v ročníkoch narodenia, ktoré podliehali aktuálnej administratívnej kontrole očkovania k 31. 8. 2023,
2. čiastočné odmietnutie povinného očkovania zaevidované RÚVZ v kontrolovanom období (ide o ročníky narodenia detí, ktoré nepodliehali administratívnej kontrole očkovania k 31. 8. 2023) a počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023.

1. Odmietanie povinného pravidelného očkovania detí v ročníkoch narodenia, ktoré podliehali kontrole očkovania v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023

V ročníkoch narodenia detí podliehajúcich aktuálnej kontrole očkovania bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania na národnej úrovni zistená v rámci:

- *preočkovania v 6. roku života proti DTaP-IPV:*
 - ročník narodenia 2016 – zistených 1 891 (3,3 %) odmietnutých očkovaní,
- *očkovania v 5. roku života druhou dávkou vakcíny proti MMR:*
 - ročník narodenia 2016 - zistených 1 914 (3,3 %) odmietnutých očkovaní,
 - ročník narodenia 2017 – zistených 1 898 (3,2 %) odmietnutých očkovaní,
- *očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR:*
 - ročník narodenia 2021 - zistených 1 721 (3,0 %) odmietnutých očkovaní.

Pri zvyšných druhoch povinného očkovania sa miera odmietania očkovania pohybovala na celoslovenskej úrovni od 1,9 % (preočkovanie proti DTaP-IPV v 13. roku života a očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života, ročník narodenia 2010) po 2,8 % (očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života, ročník narodenia 2011). V rámci kontrolovaných ročníkov narodenia bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania zaznamenaná v Trenčianskom kraji (preočkovanie proti DTaP-IPV v 6. roku života, ročník 2016 – 5,7 % a očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života, ročník 2016 – 5,7 %) z počtu detí podliehajúcich očkovaniu.

2. Odmietanie povinného pravidelného očkovania zaevidované RÚVZ v SR v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 v ročníkoch narodenia detí, ktoré nepodliehali kontrole očkovania v uvedenom období:

V sledovanom období bolo zistených o 753 čiastočne odmietnutých povinných očkovaní viac v porovnaní s predchádzajúcim kontrolovaným obdobím, pričom 243 odmietnutí bolo zistených pri novo kontrolovanom druhu preočkovania proti MMR v 5. roku života:

Základné očkovanie: zistených bolo 731 odmietnutých povinných očkovaní, z toho bolo 226 odmietnutých očkovaní proti DTaP-VHB-HIB-POLIO, 229 odmietnutých očkovaní proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam a 276 odmietnutých očkovaní proti osýpkam, mumpsu a ružienke.

Preočkovanie: zistených bolo 998 odmietnutých očkovaní, z toho 557 bolo odmietnutých očkovaní v rámci očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR (v 11. roku života 314 odmietnutí a v 5. roku života 243 odmietnutí), 249 preočkovaní v 6. roku života proti DTaP-POLIO a 192 odmietnutých preočkovaní proti DTaP-POLIO v 13. roku života.

Tabuľka 1: Čiastočné odmietnutia povinného očkovania podľa druhu očkovania v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 v ročníkoch narodenia, ktoré nepodliehali administratívnej kontrole očkovania v uvedenom období

Kraj	DTaP VHB HIB POLIO	pneumokokové invazívne ochorenia	MMR prvá dávka	MMR druhá dávka*	DTaP- POLIO v 6. roku života	DTaP- POLIO v 13. roku života
BA	13	11	8	6	11	4
TA	30	28	25	47	29	7
NR	23	25	32	76	30	12
TN	20	22	42	79	29	29
BB	44	44	75	94	40	42
ZA	62	64	37	144	55	56
PO	31	32	47	68	43	27
KE	3	3	10	43	12	15
SPOLU	226	229	276	557	249	192

* zahŕňa odmietanie očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života u detí narodených do roku 2015 (vrátane) a v 5. roku života u detí narodených od roku 2016 (vrátane)

- **Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania**, zaevidovaných RÚVZ v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 (tab. 2):

V sledovanom období bolo zistených 863 detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania, t. j. rodičia odmietli všetky povinné očkovania dieťaťa aj do budúcnosti. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím je to o 91 kompletných odmietnutí viac. Kumulatívne je k 31. 8. 2023 v SR nahlásených 8 598 detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania.

Tabuľka 2: Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania

Kraj	Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023	Kumulatívny počet detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania k 31. 8. 2023
Bratislavský	16	661
Trnavský	66	610
Nitriansky	82	1 338
Trenčiansky	42	608
Banskobystrický	177	1 454
Žilinský	297	1 715
Prešovský	49	739
Košický	134	1 473
SPOLU	863	8 598

III. KONTRAINDIKÁCIE OČKOVANIA

V rámci administratívnej kontroly očkovania bolo zistených 3 177 zdravotných kontraindikácií očkovania, z toho 888 (28,0 %) bolo trvalého a 2 289 (72,0 %) dočasného charakteru (tab. 1). Celkový počet kontraindikácií očkovania v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol o 63,5 %. Medzi dočasné kontraindikácie patrili najmä časté akútne ochorenia, dlhodobá imunologická a alergologická liečba, operácie dieťaťa, kožné, neurologické a nefrologické ochorenia, nízka pôrodná hmotnosť, alergie a anémie. Najčastejšie trvalé kontraindikácie tvorili ťažké onkologické ochorenia, ťažké neurologické ochorenia, imunodepresívne stavy, detská mozgová obrna, vrodené vývojové chyby, onkologické a alergické ochorenia.

Tab.1 Prehľad počtu zdravotných kontraindikácií očkovania od 1. 9. 2022 do 31. 8.2023

Kraj	Kontraindikácie		Spolu
	Dočasné	Trvalé	
Bratislavský	470	141	611
Trnavský	121	85	206
Nitriansky	195	57	252
Trenčiansky	388	89	477
Banskobystrický	165	89	254
Žilinský	383	213	596
Prešovský	315	156	471
Košický	252	58	310
Spolu	2 289	888	3 177

V sledovanom období bolo zistených 23 715 iných dôvodov neočkovania, z toho bolo 15 016 odmietnutých očkovaní (ide o počet všetkých odmietnutých očkovaní, nie počet detí) v rámci všetkých kontrolovaných ročníkov narodenia, vrátane tých ročníkov narodenia, ktoré boli opätovne zaradené do tejto administratívnej kontroly očkovania.

V 3 007 prípadoch išlo o pobyt v zahraničí, v 4 663 prípadoch o nedostavenie sa na očkovanie a v 1 029 prípadoch išlo o iné dôvody (neodôvodnené odkladanie, resp. posúvanie očkovania bez akýchkoľvek kontraindikácií do neskoršieho veku dieťaťa, posun termínu očkovania, žiadosť rodičov o posun termínu očkovania, nedodržanie včasnosti očkovania podľa očkovacieho kalendára) (tab. 2). Počet detí s iným dôvodom neočkovania v kontrolovaných ročníkoch narodenia v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol o 48,0 %.

Tab. 2 Iné dôvody neočkovania

Kraj	Počet detí s iným dôvodom neočkovania v kontrolovaných ročníkoch narodenia zistených od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023				Spolu
	odmietnutie očkovania	pobyt v zahraničí	nedostavenie sa na očkovanie	iné / žiadosť o posun zo strany rodičov	
Bratislavský	2 825	427	455	310	4 017
Trnavský	1 471	34	53	0	1 558
Nitriansky	1 804	71	94	28	1 997
Trenčiansky	2 421	8	22	532	2 983
Banskobystrický	1 708	166	590	96	2 562
Žilinský	2 153	12	286	39	2 490
Prešovský	1 113	548	1 494	9	3 164
Košický	1 521	1 741	1 669	15	4 946
Spolu	15 016	3 007	4 663	1 029	23 715

Doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami očkovania zistenými v predchádzajúcej kontrole očkovania: v čase od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 bolo zistených 1 457 dočasných kontraindikácií. Z toho bolo k 31. 8. 2023 doočkovaných 602 (41,3 %) detí a 855 (58,7 %) detí zostalo nezaočkovaných (tab. 3). Najčastejšie príčiny nedoočkovania boli odmietnutie rodičov, presťahovanie do zahraničia, nedostavenie sa na doočkovanie a pretrvávanie kontraindikácií.

Tab. 3 Doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami

Kraj	Dočasné kontraindikácie zistené od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022		
	celkový počet	z toho počet doočkovaných detí k 31. 8. 2023	
		abs.	%
Bratislavský	204	56	27,5
Trnavský	76	14	18,4
Nitriansky	97	76	78,4
Trenčiansky	219	81	37,0
Banskobystrický	123	52	42,3
Žilinský	219	99	45,2
Prešovský	221	77	34,8
Košický	298	147	49,3
Spolu	1 457	602	41,3

IV. NEŽIADUCE REAKCIE

Zo zdravotnej dokumentácie detí bolo v rámci pravidelného povinného očkovania spolu zistených 19 nežiaducich reakcií, z toho bolo 5 lokálnych reakcií, 1 regionálna reakcia a 13 celkových reakcií. Najviac reakcií bolo zistených z Košického kraja (7), Trenčianskeho kraja (3) a Banskobystrického kraja (3). V Trnavskom kraji nebola v sledovanom období zaznamenaná ani jedna nežiaduca reakcia po očkovaní. Hospitalizácia bola potrebná v troch prípadoch. Úmrtie v súvislosti s očkovaním zaznamenané nebolo.

Tab. 1 Nežiaduce reakcie podľa krajov, 1. 9. 2022 - 31. 8. 2023, SR

Kraj	Nežiaduce reakcie zistené od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023			
	Celkový počet	z toho počet		
		lokálne reakcie	regionálne reakcie	celkové reakcie
Bratislavský	1	0	0	1
Trnavský	0	0	0	0
Nitriansky	2	0	0	2
Trenčiansky	3	0	0	3
Banskobystrický	3	1	0	2
Žilinský	2	0	0	2
Prešovský	1	1	0	0
Košický	7	3	1	3
Spolu	19	5	1	13

HEXACIMA / PREVENAR 13

Hlásené boli 3 x celkové reakcie z Bratislavského kraja (1) a Košického kraja (2). Hospitalizácia bola potrebná v troch prípadoch.

Celková reakcia: 3

asymetria hybnosti, podráždenie: 1

febrility, epilepsia: 1

kŕče, tras končatín: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 3 prípadoch:

- *Bratislavský kraj* – dieťa vykazovalo 2 dni po simultánnom očkovaní celkové príznaky – asymetria hybnosti v neprospech ľavostranných končatín, dieťa bolo dráždivejšie a plačlivejšie. U dieťaťa bola potrebná hospitalizácia.

- *okres Košice I - okolie* – dieťa narodené v roku 2021 vykazovalo 2 hodiny po simultánnom očkovaní celkové príznaky - febrility a status epilepticus s nutnosťou hospitalizácie.

- *okres Spišská Nová Ves* – dieťa narodené v roku 2022 vykazovalo 4 hodiny po simultánnom očkovaní celkové príznaky – kŕče, tras horných a dolných končatín s nutnosťou hospitalizácie.

PREVENAR 13

Hlásená bola 1 x regionálna reakcia z Košického kraja (1).

Regionálna reakcia: 1

zhoršenie atopického ekzému na tvári: 1

M-M-RVAXPRO

Hlásená bola 1x lokálna reakcia a 1 x celková reakcia z Nitrianskeho kraja (1) a Košického kraja (1).

Lokálna reakcia: 1

opuch, erytém, pruritus: 1

Celková reakcia: 1

exantém na lýtkach a v ústach, bolesti hrdla, teplota 40 °C: 1

PRIORIX

Hlásené boli 2 x celkové reakcie a 1 x lokálna reakcia z Banskobystrického kraja (1), Košického kraja (1) a Žilinského kraja (1).

Lokálna reakcia: 1

opuch, erytém, bolestivosť: 1

Celková reakcia: 2

apatia (zmena v správaní dieťaťa): 1

exantém na celom tele: 1

INFANRIX POLIO

Hlásené boli 2 x lokálne reakcie a 3 x celkové reakcie z Trenčianskeho kraja (3), Banskobystrického kraja (1) a Košického kraja (1).

Lokálna reakcia: 2

opuch, erytém, bolestivosť: 2

Celková reakcia: 3

erytém, bolesti brucha, febrility 38 °C: 1

erytém, svrbenie, febrility 38 °C: 1

erytém, bolestivosť, vracanie, febrility 39,5 °C: 1

TETRAXIM

Hlásená bola 1 x lokálna reakcia a 1 x celková reakcia zo Žilinského kraja (1) a Prešovského kraja (1).

Lokálna reakcia: 1

opuch, erytém, stvrdnutie, bolestivosť: 1

Celková reakcia: 1

erytém na tvári, febrility do 39,6 °C: 1

BOOSTRIX POLIO

Hlásená bola 1 x celková reakcia z Banskobystrického kraja (1).

Celková reakcia: 1

epilepsia: 1

FSME – IMMUN

Hlásená bola 1 x celková reakcia z Košického kraja (1).

Celková reakcia: 1

febrility 38,5° : 1

BEXERO

Hlásená bola 1 x celková reakcia z Nitrianskeho kraja (1).

Celková reakcia: 1

exantém na tele, apatia: 1

Tab. 2 Nežiaduce reakcie podľa očkovacej látky, 1. 9. 2022 - 31. 8. 2023, SR

Očkovacia látka	Nežiaduce reakcie zistené od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2022			
	Celkový počet	z toho počet		
		lokálne reakcie	regionálne reakcie	celkové reakcie
Hexacima+Prevanar13*	3	0	0	3
Prevenar 13	1	0	1	0
Priorix	3	1	0	2
M-M-RVAXPRO	2	1	0	1
Infanrix Polio	5	2	0	3
Tetraxim	2	1	0	1
Boostrix Polio	1	0	0	1
FSME-IMMUN	1	0	0	1
Bexsero	1	0	0	1
Spolu	19	5	1	13

* reakcie po simultánnom očkovaní

V. KONTROLA CHLADOVÉHO REŤAZCA V PEDIATRICKÝCH OBVODOCH

Kraj	Celkový počet pediatrických obvodov	Počet kontrolovaných obvodov k 31. 8. 2023			
		Spolu	z toho počet ambulancií		
			So samostatnými chladničkami na uskladnenie vakcín bez výparníka, vybavených chladničkovými teplomermi	S písomnou evidenciou teploty v chladničke	
			iba v pracovných dňoch	Nepretržite	
Bratislavský	129	129	129	129	0
Trnavský	108	108	86	107	1
Nitriansky	139	139	108	137	0
Trenčiansky	107	107	56	82	12
Banskobystrický	113	113	100	108	0
Žilinský	127	127	92	118	10
Prešovský	173	173	149	136	37
Košický	173	173	103	125	48
Spolu	1 069	1 069	823	942	108

Kontrola uchovávaní vakcín bola vykonaná vo všetkých 1 069 pediatrických obvodoch, ktorého počet oproti predchádzajúcemu roku klesol o 21 obvodov. Z celkového počtu kontrolovaných obvodov nebolo vôbec vybavených chladničkami 21 ambulancií (14 ambulancií v Trenčianskom kraji, dve ambulancie v Nitrianskom kraji a päť ambulancií v Banskobystrickom kraji), vakcíny sú odoberané priamo z lekárne.

Z celkového počtu 1 069 kontrolovaných pediatrických obvodov má 823 (77,0 %) k dispozícii samostatné chladničky bez výparníka vybavené chladničkovými teplomermi určené výlučne na skladovanie očkovacích látok. Chladničkami bez výparníka sú vybavené všetky ambulancie v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch má chladničky bez výparníka od 59,5 % - 88,5 % pediatrických obvodov, okrem Trenčianskeho kraja, kde je iba 52,3 % obvodov vybavených chladničkami bez výparníka.

Písomná evidencia teploty v chladničke (s výparníkom aj bez výparníka) s uskladnenými očkovacími látkami bola vedená v 1 050 kontrolovaných pediatrických obvodoch (98,2 %), z toho v 942 obvodoch (88,1%) iba v pracovných dňoch. Nepretržitá denná kontrola teploty v chladničkách s očkovacími látkami bola zabezpečená v 108 z celkového počtu kontrolovaných pediatrických obvodov (10,1 %).

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok ani v preplnení chladničiek. Pediatrické ambulancie preferujú minimálnu zásobu očkovacích látok vo svojich chladničkách a očkovacie látky sa vyberajú v spádových lekárnach.

VI. EVIDENCIA, DOKUMENTÁCIA A VÝKON OČKOVANIA

Údaje o očkovaní sú naďalej vo väčšine pediatrických obvodov evidované v zdravotnej dokumentácii dieťaťa a v osobitných záznamoch o očkovaní. Očkovanie je do zdravotnej dokumentácie zaznamenávané ihneď po vykonaní, priebežne je doplňané do očkovacích záznamov. Počítače využívajú pediatri na registráciu očkovacieho výkonu pre zdravotné poisťovne, programy pre kontrolu očkovania nepoužívajú. Závažné nedostatky v evidencii a dokumentácii pravidelného povinného očkovania u praktických lekárov pre deti a dorast neboli zistené. Spôsob výdaja vakcín je zabezpečený z lekárni prostredníctvom zdravotníckeho personálu daného obvodu. Transport je zabezpečený v autochladničkách, príp. v chladiacich boxoch.

V niektorých okresoch v rámci všetkých krajov boli zaznamenané menšie výpadky očkovacích látok. Išlo najmä o nedostupnosť vakcín určených na pravidelné povinné očkovanie detí: Hexacima, M-M-RVAXPRO, Priorix, Infanrix Hexa, Infanrix Polio, Boostrix Polio a vakcíny na odporúčané očkovanie osôb: proti VHA, rotavírusovým infekciám, ovčím kiahňam. Trvalo nedostupná je očkovacia látka Act-HIB pre osoby so splenektómiou. Nedostupnosť bola zaznamenaná aj pri očkovacích látkach proti vírusovej hepatitíde B - ENGERIX B.

Vyskytli sa nedostatky menšieho charakteru (včasnosť očkovania podľa platnej legislatívy, presné popisovanie šarže očkovacej látky, povinnosť hlásenia nežiaducich účinkov), ktoré boli odstránené a vykonzultované na mieste. Výkon očkovania bol v mnohých prípadoch ovplyvnený prístupom niektorých rodičov k očkovaniu, ktorí nerešpektujú opakované výzvy pediatrov, pričom odmietanie povinného očkovania nepotvrdili. Na výkone očkovania sa podieľalo tiež vycestovanie rodičov za prácou spolu s dieťaťom - zdravotná dokumentácia zostala v mieste trvalého bydliska. Údaje mimo povinného očkovania detí sa získavajú obťažným vyhľadávaním.

Vo všetkých krajoch bolo zaznamenané odmietanie povinného očkovania detí. Pediatri sú povinní hlásiť odmietanie očkovania na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva. Pracovníci odborov a oddelení epidemiológie sa snažia rodičom zdôrazniť význam očkovania, viesť k edukácii v zmysle poučiť ich o možných následkoch, týkajúcich sa ohrozenia zdravia dieťaťa ako aj verejného zdravia v prípade neočkovania.

Z jednotlivých krajov boli hlásené nasledovné nedostatky a pripomienky:

Bratislavský kraj

V okresoch Bratislavského kraja je príčinou nižšej zaočkovanosti v niektorých okresoch najmä odmietanie očkovania, prípadne posunutie očkovania až po dovŕšení 2-3 rokov dieťaťa na žiadosť rodičov. Pri kontrole očkovania sa vo viacerých pediatrických obvodoch zisťuje, že odmietanie očkovania ako aj neodôvodnené posúvanie očkovania do vyššieho veku dieťaťa sa nehlási včas na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Trnavský kraj

V okresoch Trnavského kraja neboli zistené vážnejšie nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania.

Nitriansky kraj

V okresoch Nitrianskeho kraja neboli zistené závažnejšie nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania. Nedostatky sa týkali najmä včasnosti očkovania detí a absencie informácie o dôvodoch nevykonania očkovania.

Trenčiansky kraj

Závažnejšie nedostatky neboli zistené. Nedostatky sa týkali najmä včasnosti očkovania detí, absencie doočkovania detí, ktoré sa vrátili zo zahraničia a chýbajúce údaje o očkovaní v očkovacích záznamoch. Uvedené nedostatky v evidencii a výkone očkovania boli prekonzultované s lekármi priamo na mieste.

Banskobystrický kraj

Závažnejšie nedostatky neboli zistené. Boli zistené len drobné nedostatky v evidencii a dokumentácii očkovania, presnom popisovaní šarže očkovacej látky, na ktoré boli pediatri upozornení odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie jednotlivých RÚVZ.

Žilinský kraj

V okresoch Žilinského kraja neboli zistené závažné nedostatky v evidencii a záznamoch o očkovaní, ani vo výkone očkovania.

Prešovský kraj

V okresoch Prešovského kraja neboli zistené nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania.

Košický kraj

Závažné nedostatky v evidencii a dokumentácii pravidelného povinného očkovania u praktických lekárov pre deti a dorast neboli zistené. Výkon očkovania bol v niektorých prípadoch ovplyvnený nezodpovedným prístupom rodičov k očkovaniu, ktorí sa na ambulanciu nedostavili ani na opakované predvolania a nárastom počtu detí zdržujúcich sa dlhodobo v zahraničí. Zamestnanci odborov epidemiológie v okresoch Michalovce a Trebišov spolupracovali s koordinátormi a asistentmi podpory zdravia a terénnymi sociálnymi pracovníkmi v lokalitách s nízkou zaočkovanosťou.

Návrhy na riešenie problémov:

- pokračovať v edukačných aktivitách na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania a poukazovať na benefity očkovania,
- zintenzívniť činnosť poradní očkovania (napr. osobné stretnutia v materských centrách, edukácia rómskych matiek prostredníctvom rómskych asistentov pôsobiacich pri obecných úradoch alebo mestských úradoch),
- realizovať edukačné aktivity na zvýšenie zaočkovanosti proti chrípke a pneumokokovým invazívnym ochoreniam u osôb v liečebniach pre dlhodobo chorých, geriatrických centrách a zariadeniach sociálnych služieb,
- sledovať doočkovanie detí, ktoré z rôznych príčin neboli očkované podľa očkovacieho kalendára,
- upozorňovať lekárov o potrebe konzultácií s odbornými lekármi pri sporných kontraindikáciách očkovania,
- usmerňovať lekárov o potrebe odosielania detí so spornými kontraindikáciami na konzultácie do centier na očkovanie detí s kontraindikáciami očkovania,
- upozorňovať lekárov na včasnosť očkovania najmä u odložených očkovaní na žiadosť rodiča,
- doriešiť jednotný, účinný postup postihu rodičov, ktorí porušujú zákon a odmietajú povinné očkovanie u svojich detí,

- zabezpečiť program na evidenciu detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie a evidenciu očkovaných (detí aj dospelých),
- zasilať informácie o výsledkoch kontroly očkovania lekárovi VÚC s presným zoznamom lekárov, u ktorých bola zaznamenaná zaočkovanosť nižšia ako 90 % a požiadať o spoluprácu pri doočkovaní detí v rámci svojich kompetencií,
- efektívne riešiť výpadky vakcín určených na pravidelné povinné očkovanie detí,
- venovať pozornosť dodržiavaniu chladového reťazca pri skladovaní očkovacích látok v ambulanciách pediatrov, naďalej apelovať na výmenu chladničiek bez výparníka u lekárov, ktorí naďalej skladujú vakcíny v chladničkách s výparníkom; pre prípad poruchy chladničky alebo výpadku elektrického prúdu je potrebné v každej ambulancii zabezpečiť možnosť náhradného uskladnenia očkovacích látok, resp. mať zabezpečený náhradný energetický zdroj.

ZÁVERY

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % vo všetkých druhoch očkovania okrem očkovania detí prvou dávkou vakcíny proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR) v 15. - 18. mesiaci života, ročník narodenia 2021, očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života, ročník narodenia 2017 a 2016, preočkovania proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde (DTaP- IPV) v 6. roku života a očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života, ročník narodenia 2011. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím bola zaznamenaná zaočkovanosť mierne nižšia o 0,2 % až 1,0 % v závislosti od druhu očkovania.

Na úrovni krajov bola nižšia ako 95 % zaočkovanosť zistená v rámci základného očkovania proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam v ročníku narodenia 2021 (Košický kraj a Trenčiansky kraj), očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR v 15. – 18. mesiaci života v ročníku narodenia 2021 (Bratislavský kraj, Trenčiansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj a Košický kraj), očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR v 15. – 18. mesiaci života v ročníku narodenia 2020 (Trenčiansky kraj), očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života v ročníku narodenia 2017 (Bratislavský kraj, Trenčiansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj, Prešovský kraj a Košický kraj) a v ročníku narodenia 2016 (Bratislavský kraj, Trenčiansky kraj a Košický kraj), očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2011 (Bratislavský kraj, Trenčiansky kraj a Košický kraj) a v ročníku narodenia 2010 (Bratislavský kraj a Košický kraj), preočkovania proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života v ročníku narodenia 2016 (Bratislavský kraj, Trenčiansky kraj, Žilinský kraj, Banskobystrický kraj a Košický kraj) a preočkovania proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života v ročníku narodenia 2009 (Bratislavský kraj a Košický kraj).

Krajská zaočkovanosť sa v rámci všetkých ročníkov narodenia kontrolovaných v sledovanom období pohybovala od 90,4 % (očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života, ročník narodenia 2016, Trenčiansky kraj) po 97,8 % (očkovanie druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života, ročník narodenia 2010, Trnavský kraj).

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo:

- ✓ 15 okresov - základné očkovanie proti DTaP-VHB-HIB-IPV (ročník 2021),
- ✓ 16 okresov - očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam (ročník 2021),
- ✓ 40 okresov - očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR (ročník 2021),
- ✓ 19 okresov - očkovanie prvou dávkou vakcíny proti MMR (ročník 2020),
- ✓ 40 okresov - očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života (ročník 2017),
- ✓ 33 okresov - očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 5. roku života (ročník 2016),
- ✓ 33 okresov - očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života (ročník 2011),
- ✓ 17 okresov - očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v 11. roku života (ročník 2010),
- ✓ 36 okresov - preočkovanie proti DTap-IPV v 6. roku života (ročník 2016),
- ✓ 20 okresov - preočkovanie proti dTap-IPV v 13. roku života (ročník 2009).

Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosti nedosiahlo 34,3 % z celkového počtu obvodov, čo je nárast v porovnaní s predchádzajúcim obdobím o 46,8 %, pričom tento skokový nárast je spôsobený kontrolou dvoch ročníkov narodenia navyše v rámci očkovania druhou dávkou vakcíny proti MMR v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Napriek tomu, počet pediatrických obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % má stále narastajúci trend. Najviac obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % bolo v rámci Trenčianskeho kraja (57,9 %), Košického kraja (46,2 %), Bratislavského kraja (39,5 %), Banskobystrického kraja (37,2 %) a Žilinského kraja (34,6 %).

Príčinami nízkej zaočkovanosti na úrovni okresov, resp. pediatrických obvodov zostáva naďalej najmä odmietanie povinného očkovania detí napriek poučeniu pediatriami a zamestnancami odborov a oddelení epidemiológie RÚVZ o význame očkovania. Ďalšími príčinami nízkej zaočkovanosti sú nezodpovedný prístup niektorých rodičov k očkovaniu, ktorí navštevujú ambulanciu lekára len v prípade zdravotných ťažkostí dieťaťa, migrácia rómskych detí, doočkovanie rómskych detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou alebo uplatňovanie dočasných a trvalých kontraindikácií. Očkujúci personál zároveň nedostatočne využíva možnosť vykonávať očkovanie mimo zdravotnej ambulancie v dostupnejších priestoroch.

Zaočkovanosť vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy proti VHB je priaznivá u študentov nadstavbového zamerania, poslucháčov lekárskeho fakúlt aj fakúlt zdravotníckeho zamerania.

V rámci odporúčaného očkovania detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom proti vírusovej hepatitíde A bolo v kontrolovanom ročníku narodenia 2021 z celkového počtu 4 552 evidovaných detí spolu očkovaných 1 917 (42,1 %) detí.

Celkový počet detí do 15 rokov očkovaných mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom opäť stúpol. V kontrolovanom období bolo na žiadosť rodičov alebo na odporúčanie ošetrojúceho lekára očkovaných spolu 118 605 detí mimo pravidelného povinného očkovania, čo je nárast o 9 597 (8,8 %) očkovaných detí v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Najviac detí bolo očkovaných proti rotavírusovým infekciám, HPV infekcii a kliešťovej encefalitíde. Výraznejší nárast počtu očkovaných detí bol zaznamenaný aj u očkovania proti meningokokovej meningitíde.

V chrípkovej sezóne 2022/2023 bolo spolu očkovaných proti chrípke 66,9 % osôb z celkového počtu osôb umiestnených zariadeniach sociálnych služieb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom počet očkovaných osôb proti chrípke v zariadeniach sociálnych služieb mierne klesol o 1 %. Proti ochoreniu COVID-19 bolo v rovnakom období očkovaných minimálne dvomi dávkami očkovacej látky 22,5 % klientov zariadení sociálnych služieb. Proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam bolo v sledovanom období (1. 9. 2022 – 31. 8. 2023) očkovaných 12,4 % klientov zariadení sociálnych služieb. Celkový počet osôb umiestnených

v zariadeniach sociálnych služieb očkovaných proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam, predstavoval 34,7 %.

Zaznamenaných bolo 3 177 zdravotných kontraindikácií očkovania, z toho 888 (28,0 %) bolo trvalého a 2 289 (72,0 %) dočasného charakteru. Celkový počet kontraindikácií v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol o 63,5 %.

Zo zdravotnej dokumentácie detí bolo zistených 19 nežiaducich reakcií. Hospitalizácia bola potrebná v troch prípadoch s úplným vyliečením. Úmrtie v súvislosti s očkovaním zaznamenané nebolo.

Kontrola chladového reťazca pri uchovávaní vakcín bola vykonaná vo všetkých 1 069 pediatrických ambulanciách. Z celkového počtu kontrolovaných obvodov má 823 (77,0 %) k dispozícii samostatné chladničky bez výparníka vybavené chladničkovými teplomerami určené na skladovanie očkovacích látok. Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok ani v preplnení chladničiek. Pediatricke ambulancie preferujú minimálnu zásobu očkovacích látok vo svojich chladničkách. Očkovacie látky sa vyberajú v spádových lekárňach.

Sledovanie odmietania pravidelného povinného očkovania detí RÚVZ v SR:

✓ v ročníkoch narodenia podliehajúcich aktuálnej kontrole očkovania bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania na národnej úrovni zistená v rámci preočkovania v 6. roku života proti DTaP-IPV v ročníku narodenia 2016 (3,3 %) odmietnutých očkovaní, očkovania druhou dávkou vakcíny v 5. roku života proti MMR v ročníku narodenia 2016 (3,3 %) odmietnutých očkovaní a v ročníku narodenia 2017 (3,2 %) odmietnutých očkovaní a očkovania prvou dávkou vakcíny proti MMR v ročníku narodenia 2021 (3,0 %) odmietnutých očkovaní. Najvyššia miera odmietania povinného očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji.

✓ v ročníkoch narodenia detí, ktoré nepodliehali kontrole očkovania v uvedenom období, bolo zistených 731 odmietnutých povinných očkovaní v rámci základného očkovania a 998 odmietnutých očkovaní v rámci preočkovania. Pri očkovaní druhou dávkou vakcíny proti MMR bolo zisťované odmietanie očkovania u detí očkovaných v 11. roku života (deti narodené do roku 2015, vrátane) a v 5. roku života (deti narodené od roku 2016, vrátane). Zistených bolo 863 detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania, t. j. rodičia odmietli všetky povinné očkovania dieťaťa aj do budúcnosti. Kumulatívne je k 31. 8. 2023 v SR nahlásených 8 598 detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania.

Vzhľadom k tomu, že informačný systém pre evidenciu a spracovanie výkonov očkovania (register očkovania) zatiaľ nie je plne funkčný, boli naďalej údaje o zaočkovanosti zisťované regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v ambulanciách očkujúcich lekárov zo zdravotnej dokumentácie očkovaných osôb.

Príloha: 12 tabuliek

Vypracoval: Odbor imunizácie ÚVZ SR (sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémie) z podkladov o výsledkoch administratívnej kontroly očkovania, ktorú vykonali zamestnanci odborov a oddelení epidemiológie RÚVZ v SR